

PO NEUSPELEM ZASEDANJU V ŽENEVI

Med vzhodom in zapadom se je spet odprl prepad

Narodov se je polastilo težko razočaranje - Nauk ženevskega zborovanja

Miroljubni narodi, ki so z velikimi upi sledili razpravam zunanjih ministrov Sovjetske zveze in zapadnih velesil v Švici, so te dni doživeli globoko razočaranje.

Zapadni državniki so, kakor smo že poročali, zahtevali, naj Moskva jasno pove, ali sprejme predlog, da se septembra 1956 razpišejo volitve, v katerih naj si prebivalstvo obeh Nemčij izbere vsenemški parlament ter ustanovi skupno vlado. Od ljudstva svobodno izvoljeni zastopniki naj se nato pogajajo z velesilami ter sklenejo z njimi mirovno pogodbo, ki bo med drugim zopet združila Nemce v enotno državo.

Praden je Molotov na zahtevo odgovoril, je odpotoval na večdnevno posvetovanje v Moskvo. Na zapadu so pričakovali, da se vrne v Ženevo s kakimi protipredlogi, tako da se razgovori med državniki kljub vsem razlikam v nazorih lahko nadaljujejo ter zaključijo vsaj v nekaterih točkah s sporazumom med vzhodom in zapadom.

Toda ko se je Molotov vrnil in v enournem govoru razložil stališče Sovjetske zveze, so zapadni diplomati kar strmeli od začudenja. »Mi smo svobodnim volitvam nasproti,« je dejal, »ker bi tak volilni sistem samo pomagal ustvariti v Nemčiji kapitalistično vlado.« S svojimi predlogi zapadnjaki zasledujejo le en cilj: obnoviti hočejo nemški militarizem, spraviti na oblast spet junkerje in kapitaliste ter »vključiti združeno Nemčijo v vojaško skupnost, uperjeno zoper Sovjetsko zvezo.«

SEDANJE STANJE MORA OSTATI

Moskva, je dodal, ne nasprotuje združenju Nemčiji, vendar se zedinjenje lahko izvrši le počasi in postopoma. Za sedaj naj se v Evropi organizira splošna varnost in v novo zvezo naj stopita, taki kot sta, obe nemški državi, vsaka s svojim političnim in družabnim ustrojem in s svojo obstoječo vlado.

Sporazum, ki ga je Molotov predlagal, naj bi torej uzakonil načelo, da mora Nemčija tudi v bodoče ostati razbita v dva dela. Razen tega je stavil Molotov še druge pogoje, ki so globoko razjarili zapadnjake: socialne pridobitve delavstva v komunistični vzhodni Nemčiji — je rekel — morajo ostati v vsakem primeru nedotaknjene. »Sovjetska zveza ne more dopustiti, da bi delavci izgubili svoje tovarne, svoje njive in svoja bogastva. Vsi delavci, tudi oni iz zapadne republike, gledajo samo v vzhodni Nemčiji »svojo pravo in edino domovino«. Komunistični družabni red v vzhodni Nemčiji bi moral po zamisli Molotova ostati kljub volitvam v polni veljavi.

Vendar to ni še vse. Molotov je izrazil tudi željo, da bi v zapadni Nemčiji bili izdani posebni ukrepi, s katerimi bi bilo one-

mogočeno militaristom, junkerjem in kapitalistom, da se s pomočjo volitev dokopljejo do oblasti. To pomeni, da bi bilo treba že vnaprej poskrbeti, da pri volitvah ne zmaga-jo izrazito protikomunistične stranke, četudi bi morda imele večino ljudstva na svoji strani.

Povrhu je Molotov še zahteval, da morajo zapadne države v določenem času razpustiti Atlantsko in Zapadnoevropsko skupnost, češ da so v bodoči pomirjeni Evropi take vojaške zveze nepotrebne. Zato je Sovjetska Rusija pripravljena razpustiti tudi vojaško zvezo, ki jo je letos ustanovila v Varšavi s svojimi komunističnimi zavezniki.

SPREJETI ALI PUSTITI

Molotov je poudaril, da Sovjetska zveza ne more staviti drugih predlogov, in je tako odklonil vsaka nadaljnja pogajanja. Zapadne velesile je postavil v položaj, da morajo sovjetske predloge kratko in malo sprejeti ali pa razgovore z Moskvo pretrgati.

Med govorom Molotova se je Angležev, Amerikancev in Francozov polaščala taka nevolja, da so se že hoteli vzdigniti ter zapustiti dvorano. Vendar so se premagali, prespali eno noč in Molotovu šele drugi dan odgovorili.

Nepremostljivo nasprotje

Ker ni Molotov na te zapadnjaške ugovore odgovoril z nobenim posredovalnim predlogom, temveč nepopustljivo vztrajal pri svojih zahtevah, so vprašanje zedinjenja Nemčije odstavili z dnevnega reda in tako se je ženevsko zborovanje končalo s popolnim neuspehom.

Nastane vprašanje, zakaj je Sovjetska zveza tako ravnala. Predvsem zaradi tega, ker ve, da bi v svobodnih vsenemških volitvah komunisti ostali v velikanski manjšini, tako da bi Grotewohl z vsemi ostalimi zastopniki sovjetske politike v vzhodni Nemčiji najbrž za vedno zginili s pozornice. Politični in družabni red, ki ga je Sovjetska zveza v tem delu Nemčije s tolikimi naporii deset let gradila, bi se zrušil čez noč v prah in iz njegovih razvalin bi se zmagovito dvignila demokracija zapadnih oblik.

To bi bil strašen moralen in političen poraz za Sovjetsko zvezo in svetovni komunizem, ker bi dokazal, da delavci najnaprednejše industrijske države v Evropi sami odločno zavračajo komunizem. Tak zgodovinski dogodek bi seveda globoko odjeknil v ostalih deželah, ki so po vojni prišle pod vodstvo Moskve, ter mogel težko omajati ugled in oblast Sovjetske zveze v vsej vzhodni Evropi in na Balkanu.

V imenu zapadnih sil je odvrnil Molotovu angleški zunanji minister MacMillan, ki je najprej ugotovil, da je Molotov s svojimi izjavami omajal dosedanje zaupanje zapada v Sovjetsko zvezo. Moskva se je postavila na stališče, da se nemški narod vse dotlej ne sme zediniti, dokler zapadne države ne razpuste svoje Atlantske in Zapadnoevropske obrambne skupnosti. Vendar se Kremelj zelo moti, če misli, da se mu bo posrečilo razbiti obrambni sistem zapadnega sveta.

Ravno tako se Moskva moti, če pričakuje, da se bo nemški narod odpovedal pravici, da v svobodnih volitvah sam odloča o svoji usodi in bodočnosti. Od Nemcev zahtevajo, naj že pred volitvami odobre in potrde komunistični družabni red, ki ga je Kremelj z orožjem vsilil vzhodni Nemčiji, povrhu naj se pa še na umeten način prepereči, da zmaga pri volitvah v zapadni Nemčiji protikomunistične stranke. Cilj Sovjetske zveze je torej bolj ševizirati postopoma *uso Nemčijo* ter jo tako spraviti v odvisnost Kremlja. Cena, ki naj bi jo nemški narod plačal za svoje zedinjenje, je naslednja: odpovedati bi se moral resnično demokratičnim in svobodnim volitvam in svoji samostojnosti! Take cene nemški narod ne bo nikoli plačal.

Ko je Molotov v imenu svoje vlade odklonil svobodne volitve, je torej dobro vedel, kaj dela. Koristi Sovjetske zveze so mu bile prvo, vse drugo, kakor demokracija in za mere na levo in desno, so bile zanj postranska stvar. Jasno je, da je na taki podlagi postal sporazum z zapadnjaki nemogoč. Kako naj bi se ti odpovedali načelu, da naj si nemški narod izvoli take zastopnike, kakor si jih sam želi, ter si na lastni zemlji izbere tak družabni red, ki se zdi njemu najboljši? Če bi zapadni svet sprejel zahteve Molotova, bi zatajil samega sebe ter zavrgel temelje, na katerih slonita njegova omika in vse njegovo življenje.

KAJ SEDAJ?

Ti dogodki so zelo mnogo ljudi v svetu temeljito streznili. Posebno seveda vse one, ki so si domišljali, da so komunisti začeli v zadnjih časih polagoma odstopati od svojih programatskih ciljev in načel, čeprav je bil Hruščev prav odkrito povedal, da se bodo naučili prej »raški žvižgati«, kakor da bi on in njegovi »somišljeniki« nehali biti komunisti.

Za Moskvo in njene pripadnike po vseh deželah sveta je nekomunistični politični in gospodarski red obsojen na smrt in naloga

NOVICE Z VSEGA SVETA

USTAVNO SODIŠČE

Temeljni zakoni italijanske republike predpisujejo, da državljani lahko tožijo tudi ministre, vlado in celo parlament, ako so izdali kako odločitev ali postavbo, ki je nasprotna načelom ustave. V ta namen naj se sestavi posebno sodišče, sestojече iz 15 neodvisnih in neodstavljenih članov, katerih službena doba traja 12 let.

Narodni skupščini, to je senatu in poslanski zbornici, pritiče pravica, da na skupni seji izbere 5 sodnikov. Ker je pa za izvolitev vsakega sodnika potrebna tričetinska večina in ker ni še nobena vlada imela v parlamentu take večine, do danes niso še mogli sestaviti sodišča. Že 8 let se mučijo, kako bi našli sporazum med vladnimi in opozicijskimi strankami, pa je bilo zaman.

Sedaj so se poslanci in senatorji spet sestali in se že več dni trudijo, da bi končno izvolili te velevažne sodnike. Vsak demokratično čuteč človek želi, da bi se sporazumeli, kajti današnje stanje je škodljivo vsem državljanom in prav posebno še narodnim manjšinam. Južnotirolski deželni zbor je na primer že štirikrat sprejel zakon o otroških vrtcih, a rimska vlada je zakon ravno te dni že četrtič odbila, češ da so južni Tirolci z njim prekršili sporazum De Gasperi-Gruber iz leta 1946. Tirolci spet trde, da je manjšinski sporazum pogazila rimska vlada.

Kam naj se manjšina pritoži? Dokler se ustavno sodišče ne sestavi, nikamor! Šele novo sodišče bo lahko sodilo o zakonitosti izdanih zakonov in odlokov ter odredilo, da se ne smejo izvajati. Zato želimo, da bi bilo čimprej ustanovljeno.

NOV PREVRAT V ARGENTINI

Odkar je odstopil Ivan Peron, nista še pretekla dva meseca, ko so se argentinski generali spet spuntali. Strmoglavili so Peronovega naslednika Lonardi in proglasili za novega predsednika republike generala Petra Aramburu.

Zakaj so to naredili? Zato, ker so sodili, da je Lonardi premehak ter preveč popušča delavcem in bivšim Peronovim pristašem. Lonardi se je bil postavil na stališče, da bi bilo nespametno se maščevati nad premaganimi političnimi nasprotniki, in se je skušal raje z njimi sporazumeti. Posebno se je trudil, da pridobi zase delavstvo, o katerem je vedel, koliko moč predstavlja v deželi, ki se čedalje bolj industrializira.

To njegovo trezno politiko so tudi v inozemstvu odobraval in zdelo se je, da bo mogla Argentina premagati v miru svoje politične in gospodarske težave.

Tedaj so pa udarili generali, da se nad Peronovci za vsako ceno maščujejo. Prvo dejanje nove vlade je bilo, da so z enim samim odlokom upokojili 21 generalov, 5 podpolkovnikov, 2 polkovnika, zaprli voditelje Delavske zveze v Buenos Airesu in postavili delavske časopise pod nadzorstvo vojaštva.

V odgovor je Delavska zveza proglasila splošno stavko in v nekaterih mestih so izbruhnili ulični nemiri.

Novi državni udar ni dobro vplival na inozemstvo, kajti prva posledica je bila, da je vrednost argentinskega pezosa na ameriških borzah močno padla. Značilno je tudi, da ar-

gentinska katoliška Cerkev doslej ni še priznala predsednika generala Aramburu, kar vse kaže, da je položaj nove vladavine zelo negotov in majav.

VOJAŠKI UDAR V BRAZILIJU

V največji južnoameriški republiki Braziliji je bil, kakor smo že pisali, izvoljen za državnega poglavarja Čeh Kubiček, voditelj demokratske socialne stranke. Službo bi moral po ustavi nastopiti 31. januarja.

Ker je mož po mnenju konservativnih Brazilijancev preveč na levo usmerjen, so hoteli s silo preprečiti, da bi postal predsednik republike. Toda načrte zarotnikov so še pravočasno odkrili. Vojaštvo, pri katerem je Kubiček, kakor se zdi, priljubljen, je začasnega predsednika Luza kratko in malo odstavilo in tako zagotovilo Kubičku, da bo januarja lahko nemoteno prevzel predsedniške posle.

Dogodki v Braziliji in Argentini dokazujejo, da so pravi gospodarji južnoameriških dežel pravzaprav generali.

KOLONIJE RAZPADAJO

Velika afriška dežela Sudan, ki meji na Egipt, je bila doslej angleška kolonija. Ker bi pa Egipčani radi sami imeli Sudan, so prišli v spor z Veliko Britanijo ter se z njo dolga leta prepirali. Najprej so se skušali pobotati na ta način, da je dežela prišla pod skupno angleško-egiptsko upravo, leta 1953 so pa sklenili, naj prebivalstvo Sudana samo odloči o svoji usodi.

Pretekli teden so Angleži in Egipčani po določilih te pogodbe umaknili svoje čete iz Sudana. Sedaj, ko v deželi ni več tujih vojakov, bodo Sudanci glasovali, ali se hočejo združiti z Egiptom ali pa postati popolnoma svobodna in neodvisna država. Jasno je vsekakor, da ne bodo nikoli več kolonija.

KDAJ BODO VOLITVE?

Iz rimskih krogov je prišla vest, da bodo občinske volitve meseca maja. Zakonski predlog ni še izdelan, pač pa so se večinske stranke zedinile v naslednjih točkah: 1. V občinah z manj ko 10 tisoč prebivalci dobi najmočnejša lista 4 petine vseh sedežev, opozicija samo eno petino. 2. V krajih, ki štejejo od 10 do 20 tisoč duš, naj bi najmočnejša stranka dobila dve tretjini občinskih svetovalcev, eno tretjino vse ostale skupaj. 3. V občinah s številnejšim prebivalstvom naj bi se pa sedeži razdelili po strogem proporciju, to se pravi, da dobi vsaka lista toliko svetovalcev, kolikor odgovarja številu njenih volivcev.

Povezava med poedinimi listami se odpravi.

POMANJKANJE UČITELJEV

V Sloveniji vlada, kakor smo že pisali, precejšnje pomanjkanje učiteljev. Vzroki so različni: število šol je po vojni močno naraslo, obenem se pa moški branijo učiteljskega poklica. Število dijakov na učiteljskih v Ljubljani, Mariboru, Celju, Novem mestu, Tolminu in Kopru je od lani do letos padlo in znaša komaj 1650. Pred vojno je bilo razmerje med učitelji in učiteljicami 1 do 2, danes pa je že 1 do 4. Slovenija šteje danes 3972 učiteljic in le 887 učiteljev.

EISENHOWER JE OZDRAVEL

Ameriški predsednik je po 50 dneh zapustil bolnišnico. V prestolnici ga je 200 tisoč ljudi slovesno sprejelo in mu vzklikalo. Eisenhower je ozdravel, vendar bo moral še za več tednov na svoje posestvo v Gettysburg. Da bi lahko v miru opravljal predsedniške posle, se bo z njim preselil tja tudi del uradništva iz Washingtona.

DOBRI DOHODKI

Eno najbolj dobičkonosnih podjetij v Italiji je «totocalcio», ki ga upravlja državna športna zveza CONI. Stave na nogometne tekme so prinesle zvezi 34 milijard in pol dohodkov. Od tega so razdelili 16 milijard za dobitke občinstvu, enako vsoto je spravila v blagajno država v obliki pristojbin. Ostanek so porabili za gradnjo novih igrišč.

ZA NAS JE NIJ

Gledališko dvorano v bivšem Trgovskem domu v Gorici bodo čez dva meseca popravili za prireditve in predavanja društva Lega Nazionale. Trgovski dom so si goriški Slovenci sezidali l. 1904 po načrtih slovitnega gradbenika rojaka dr. Fabianija ter ga spreminili v svoje kulturno žarišče. Palačo so nato fašisti s silo zasedli in primorali lastnike, da jim jo po smešno nizki ceni prodajo.

Danes je Slovincem lastni dom nedostopen. Vsi napor, da bi demokratična Italija fašistovsko nasilje popravila, so ostali brezuspešni. Vsak Slovenec se spomni, ko gre mimo lepega poslopja, vnebovpijoče krivice, ki je bila prizadeta in se še danes godi našemu narodu.

POSREČILO SE JIM JE

Na Siciliji blizu mesta Ragusa se je vnela v nekem vrelcu nafta. Plameni so bruhali dan in noč iz zemlje ter se dvigali nekaj sto metrov visoko proti nebu. Rudniške naprave so se skoraj stopile in škoda je rasla v stotine milijonov lir. Daleč naokrog so postavili vojaške straže in gasilske čete, pa ni nič pomagalo. Iz Amerike so morali klicati na pomoč posebne strokovnjake, ki so na letalih prihiteli na Sicilijo in po dolgem trudu končno ogenj pogasili.

Imeli so srečo, kajti v Aziji bruha v nekaterih krajih ogenj s tako silo izpod zemlje, da ga sploh ne morejo udušiti.

ŠTIRIDESET VERNIKOV

Preteklo nedeljo je bil v Kopru slovesno ustoličen novi apostolski administrator za oni del tržaško-koprške škofije, ki je prišla po londonskem sporazumu z dne 5. oktobra 1954 pod oblast Jugoslavije. Na to mesto je papež postavil Goričana msgr. dr. Mihaela Toroša. Imenovanje je bilo potrebno, ker je dosedanji administrator, ljubljanski škof Vovk, odstopil.

Msgr. Toroš je ob ustoličenju imel v koprski stolnici nadvse zanimivo pridigo. Z vso odločnostjo se je zavzel za enakopravnost narodnih manjšin v verskem življenju in zaječnil Italijanom, da bodo uživali iste jezikovne pravice kot Slovenci in Hrvati povsod tam, kjer živi v eni duhovniji vsaj 40 laških vernikov.

S takim načelom bi bili zadovoljni in ga radi sprejeli tudi tržaški Slovenci. Koliko duhovnjak je v Trstu, kjer živi ne 40, temveč na stotine slovenskih vernikov, pa se v cerkvi nikoli ne sliši slovenska beseda. Slovenci se v mnogih cerkvah v svojem jeziku niti spovedati ne morejo!

NOVICE

ZANIKRN KONEC

Diplomatsko zborovanje v Ženevi, o katerem pišemo v uvodniku, se je končalo s popolnim neuspehom. Zapadne velesile se niso mogle niti v eni važni stvari sporazumeti s Sovjetsko zvezo. To se je zgodilo zavoljo tega, ker je Molotov odklonil vsenemške svobodne volitve in s tem zedinjenje Nemčije, ki je bila za zapadnjake prvi pogoj za pomirjenje in varnost Evrope. Ko se v tej bistveni točki niso zedinili, je bilo jasno, da se tudi glede razorožitve in izboljšanja odnosov med Moskvo in zahodom ne bodo mogli. Če je med velesilami zavladalo iznova nezaupanje, je očitno, da se ne morejo niti razoroževati, niti hogsigaveti kako popraviti svoje medsebojno razmerje.

To je žalostni izid ženevskega zborovanja, ki ga diplomati v zaključnem poročilu niso mogli zakriti svetovni javnosti.

VOJAŠTVO JE NADLOGA

Kjerkoli se pojavi vojska in zasede tujo deželo, je skoro redno že od nekdaj v breme prebivalstvu. Neizogibno je, da dela škodo kmetom, kvari stavbe itd. Tako je Amerika za škodo, ki jo je njeno vojaštvo napravilo od 1. novembra 1954 do 30. maja 1955 v evropskih deželah, odštela 52 in pol milijona lir. Lep znesek za dobo 7 mesecev, a malenkost za Ameriko.

ČUDNA TRGOVINA

Združene države so leta 1954 uvozile iz tuje približno 15.000 kg las, in sicer večinoma iz Italije. To blago dobavljajo predvsem kmetice iz planinskih krajev Sicilije in Piemonta. Lasje ameriških žensk so za lasulje nepripravni, ker jih preveč barvajo in mažejo, tako da postanejo krhki in se radi lomijo.

S KAVO V MORJE

Iz Brazilije poročajo, da je letošnja letina kave izredno obilna. Lastniki nasadov se boje, da bodo zaradi tega cene kavi močno padle, in se bavijo z mislijo, da bi jo v velikih količinah kar sezgali. Tako so naredili že nekoč pred zadnjo vojno, ko so s kavo kurili železniške lokomotive.

Z blagom torej raje v morje, samo da se cene zvišajo. Zakaj je ne darujejo revežem?

SPANJE NA SMRT OBDOJENIH

Neki londonski zdravnik za duševne bolezni je na zadnjem zborovanju kriminalistov govoril tudi o spanju na smrt obsojenih. Opazoval je 50 takih obsojencev, ki so bili v celici smrti. Niti eden izmed nesrečnežev ni kazal posebnih znakov potrnosti ali živčnosti. Vsi so spali povprečno 8 ur, čeprav so iz 3 bližnjih zvonikov močno odmevali v ječo udarci ur in jih opominjali na bližajočo se smrt. Zares skrivnostna je človeška duša.

POLICIJSKI KOMISAR

V Rimu so zaprli policijskega komisarja dr. Morici-ja, ker je na sleparski način prišel do najvišje invalidske pokojnine. Pred komisijo se je privlekel po berglah, ko se je vračal, je bil zdrav ter letel kot srna po stopnicah. Zares vzoren komisar!

Z njim vred so dali pod ključ tudi nekaj zdravnikov, ki so ga v slepariji podpirali.

LAHKO POSTANEŠ MILIJONAR

V Ameriki je že delj časa v navadi nova igra pred televizijo. Kdor se javi, mu stavijo javna vprašanja iz vseh mogočih strok, na katera mora takoj odgovoriti. Za vsak pravičen odgovor dobi nagrado, če pa pogrši zgubi vse, kar je priigrjal, in mora še kazni plačati. Nekateri Amerikanci so dobili s to igro že po več milijonov.

Zdaj uvajajo to igro tudi v Italiji. Najvišja nagrada bo znašala pet milijonov lir.

»REŠUJTE ŽIVLJENJA!«

Avstrija ima, kakor smo že pisali, najmanj rojstev na svetu. Na vsakih 1000 prebivalcev pride letno komaj 7 novorojenčkov, a mnogo več mrtvih. Posebna preiskava je dognala, da so brezvestni zdravniki povrh še proti plačilu umetno preprečevali rojstva in da je takih primerov bilo letno nič manj ko 200.000. Take zdravnike in porodnice zasleduje sedaj oblast, da bi jih kaznovala. Ustanovili so tudi posebno društvo »Rešuj te življenja«, ki pojde v boj proti umetnim splavom.

POŠTENJAKOVIČ

Poneverbe so v naši državi kar na dnevnem redu. Iz Neaplja je pobegnil tamkajšnji občinski blagajnik Applea in odnesel s seboj 16 milijonov lir. Denar je bil določen za plače neapeljskih cestnih pometačev. Po krivdi poštenjakoviča hodo revni uslužbeneci in njih družine prejele samo nekaj na račun.

ŽALOST V FRANCIJI

V soboto je nenadoma umrla od srčne kapi žena predsednika republike gospa Germaine Coty. Vsi listi pišejo, kako je bila preprosta in doberdelna ter skrbela predvsem za revne in zapuščene otroke. Pokopali so jo z vsemi častmi v torek na pokopališču njenega rojstnega kraja.

ZA ZABAVE

Tržačani so v preteklem letu potrošili za različne zabave »kakor obiskovanje kinematografov in gledališč, za ples in šport ni manj ko 2 milijardi in 155 milijonov. Nekdo je izračunal, da bi bili s tem denarjem v enem letu lahko kupili 4300 avtomobilov ali 20 tisoč lambret ali sezidali tisoč stanovanj, sestojecih iz 2 sob in kuhinje. Največ denarja so Tržačani pognali za kino, in sicer eno milijardo 761 milijonov lir. Zelo daleč za kinom pride ples s 155 milijoni in gledališče s 129 milijoni.

KJE GA NAJVEČ PIJEJO?

Največ piva na svetu porabijo na Bavarskem. Na vsakega prebivalca pride letno 125

litrov. Do pred kratkim so ga največ pili v Belgiji, kjer je na vsako glavo prišlo 117 litrov na leto. Sedaj nosijo zastavo Bavarci, ki so posekali tudi ostale nemške pivovince, kajti ti ga posrkajo na leto samo 54 litrov.

AMERIŠKA NOVOŠT

V New Yorku so uvedli novo modo. V bogatih hišah stavijo na mizo sol v različnih barvah, tako da se ujema ali prijetno odbija od vsakokratne barve namiznega prta ali barve krožnikov in druge jedilne posode.

SEDAJ JO POKOPLJEJO

Truplo Evite, žene bivšega argentinskega predsednika Perona, niso zagrebli v zemljo, temveč ga balzamirali ter shranili na sedežu Splošne delavske zveze v Buenos Airesu. Do Peronovega padca je truplo ležalo v posebni sobi, do katere je imelo ključ le majhno število oseb. Peron je v 3 letih le dvakrat obiskal svojo mrtvo ženo, medtem ko so njene sestre redno prinašale cvetja in molile ob njeni krsti.

Peron je nameraval izstaviti pokojno ženo v razkošni grobnici na javnem trgu, nova vlada jo je pa sklenila na tihem pokopati.

DOBRO ZA ŽIVCE

Po goriških kavarnah so naredili pregled kaj obiskovalci najraje pijejo. Na prvem mestu je seveda kava v raznih oblikah: črna, kapucinček in bela. Zanimivo je, da brž po kavi popijejo največ kamilénega čaja. Bržkone si mislijo z njim pomiriti živce, kar bi bilo brez dvoma za mnoge Goričane sila koristno.

PUŠČAVSKA LADJA

Nekoč so ljudje potovali skozi neizmerne afriške puščave na kamelah ali velblodih. Zdaj se pa tudi v pustinjah promet modernizira. Dva ameriška inženirja sta izumila posebno vozilo, ki je na pol avto, na pol ladja na jadra. Ko potegne veter, bo že sama gnala vozilo preko peščenih daljav.

V DOBREM SPOMINU

Zadnji četrtek je umrl v Vidmu znani zdravnik profesor Rigoni, ki je bil 15 let primarij goriške bolnišnice. Bil je pomagljiv in človekoljuben in marsikateri Slovenec ga bo ohranil v dobrem spominu.

ZA NA LUNO

Še nekaj časa in letali bomo na lunu, vsaj tako kaže tehnični napredek. Popotnike bodo pa morali po mnenju zdravnikov hipnotizirati, sicer ne bodo mogli prenesti zračnega pritiska in nespečnosti. To so morali slutiti že davno naši Vipavci, kajti ko so koga »hipnotizirali« z vinom iz šmarnice, so trdili, da je »zdaj dober za na lunu«.

Med vzhodom in zapadom spet odprl prepad

Nadaljevanje s 1. strani

komunistov je pomagati, da čimprej razpade. Idejno nasprotje med komunizmom in zapadnim svetom je torej slej ko prej nepremostljivo, le sredstva borbe so se spremenila.

Ker je z izumom vodikove bombe postala nova svetovna vojna nemogoča, so velesile primorane živeti mirno druga poleg druge ter se na kak način sporazumeti. Ženevsko zborovanje dokazuje, da se človeštvo nahaja se-

daj v obdobju, ko je sicer svetovna vojna nemogoča, toda ravno tako še nemogoč sporazum med vzhodom in zapadom. Življenje samo pa bo državnike prisililo, da se prej ali slej pobotajo, in zato se bodo kljub sedanjemu ženevskemu neuspehu tudi še v bodoče sestajali in toliko časa pogajali, dokler ne postavijo svetovne politike v soglasje z zahtevami in dejstvi nove atomske dobe človeške zgodovine.

Dopisi v Tržaškem

LONJER

Te dni je v središče zanimanja vseh tukajšnjih kmetovalcev ponovno stopilo vprašanje vojaško zasedenih zemljišč na Hudem letu. Gre za približno 150 tisoč kv. metrov zemlje, na kateri je anglo-ameriška vojska zgradila igrišči za golf in tenis. Poleg tega stoje tu lesene zgradbe, v katerih so vojaki imeli klubske prostore.

Ko so zavezniške čete odšle, je bilo lastnikom zemlje pisмено sporočeno, da se s 26. oktobrom vojaška zasedba neha. Napravljene so bile že prošnje za izplačilo povzročene škode, ko je prefektura preteklega februarja lastnike obvestila, da se vojaška zasedba zemljišč nadaljuje, tako da danes kmetje dobivajo isto najemnino kot pod zavezniški.

Občeznano pa je, da se italijanska vojska ne poslužuje teh zemljišč, na katera danes zahajajo razni nevojaški klubi in tudi posamezniki.

Kmetje trdijo, da jim to stanje povzroča znatno gospodarsko škodo, ker so tu imeli pašnike in travnike, na katerih so pridelovali seno za živino. Z najemnino, ki jo danes prejemajo, si ne morejo kupiti iste količine sena. Zato zahtevajo, naj oblastva vprašanje tako uredi, da bodo vsi zadovoljni.

Po našem je vojaška zasedba zemljišč neupravičena, ker je s prihodom italijanskih civilnih oblastev vojaška okupacijska doba prenehala. Protipravno se nam zdi tudi ravnanje zavezniškov, ki so italijanski državi darovali, kar so bili zgradili na zasebnih rekviriranih zemljiščih. Zavezniški, ki so celih devet let milo in drago in čestokrat za smešno najemnino razpolagali z obširnimi in v glavnem rodovitnimi zemljišči, bi bili morali zapustiti igrišča in vse ostale nepremičnine zakonitim lastnikom zemljišč in bi jih ne smeli darovati državi.

Nastane zdaj vprašanje, kaj napraviti. Po našem sta tu dve poti: država lahko vojaško zasedeno zemljišče kupi, kar bi za naše kmete bilo škodljivo, ker bi se njih posestvo zmanjšalo, ali pa sklene z lastniki najemninsko pogodbo, ki bi odgovarjala povzročeni škodi.

Trenutno se nam zdi druga rešitev najboljše. Upamo, da bodo oblastva prej ali slej uvidela, kako se z današnjim krivičnim stanjem grobo zanemarjajo in teptajo življenjske koristi kmetovalcev, kar brez dvoma kvarno vpliva na nadaljnji razvoj vsega gospodarstva na Tržaškem.

Menimo, da bi z nekoliko dobre volje ne bilo težko najti primerno in vsestransko zadovoljivo rešitev.

Na koncu naj še omenimo, da je današnje stanje tudi globoko nesocialno. Nedopustno namreč je, da bi se gospoda na igriščih zabavala, ne da bi za to plačala nobene odškodnine: vse to pa na račun države in na škodo kmetovalcev. V demokratičnih in socialno urejenih državah se vse zabave plačajo s težkimi denarji.

DOLINA

Že več časa se pri nas govori, da namerava Ljudska univerza iz Trsta prirediti v Ricmanjih in Dolini večerne izobraževalne tečaje. To vest so nam potrdili tudi lepaki, ki so jih pred nedavnim nalepili po naših

vaseh. Ker pa vemo, da je ta organizacija izključno v italijanskih rokah, smo prepričani, da gre tu za tečaje v italijanskem jeziku.

Ne bomo trdili, da niso večerni tečaji potrebni, saj smo sami pred kratkim napisali, da jih težko pogrešamo. Vendar ne moremo pri najboljši volji pristati na tečaje, ki bi se v popolnoma slovenskih vaseh vodili v italijanščini.

Slovenci imajo nesporno pravico, da svoje znanje izpopolnijo v lastnem jeziku. Vsako drugačno ravnanje pomeni atentat na njihov narodni čut in značaj ter postopno raznarodovanje.

Če ljudsko vsučilišče ali katera koli druga kulturna organizacija nima slovenskih predavateljev, naj si jih poišče, saj jih ni težko najti. Če se ne motimo, so tudi slovenski šolniki večkrat naprosili oblastva, naj jim dovolje večerne tečaje za Slovence, a doslej niso dobili nobenega zadovoljivega odgovora. Ljudski univerzi pa so brž dali dovoljenje ter ji nudili celo prostore in druga sredstva. Zakaj dvojna mera?

Prepričani smo, da se ne bo pri nas našel noben Slovenec, ki se bo prijavil za take tečaje, pa čeprav bi bili še tako zanimivi.

RICMANJE

V dopisu iz Doline smo zadnjič poročali, da bodo v Ricmanjih zgradili sodobno oljarno. Postavili jo bodo z izkupičkom, ki ga bodo prejeli za prodano zemljišče pri Domju. Danes lahko povemo, da so načrti že pripravljeni ter da se dela začno, brž ko bo sklenjena kupoprodajna pogodba z Ustanovo za industrijsko pristanišče.

Oljarna bo zgrajena po najsodobnejših tehničnih predpisih ter bo lahko predelala 100 stotov oljk v 24 urah.

Novo naprave se vesele vsi kmetovalci na Tržaškem in ricmanjski srenji čestitajo za koristno in pametno pobudo.

DEVIN

Preteklo nedeljo se je od devinskih, medvejskih in štivanskih vernikov poslovil njih dosedanji dušni pastir g. Vladko Komac. Vsem ljudem je bilo težko pri srcu, ker so morali zgubiti moža, ki je devet let skrbel za njih versko življenje.

Zaradi čedalje večjega spreminjanja narodnostne sestave devinske fare je moral g. Komac zadnje čase prestati marsikatero krivico. Ker ni hotel kloniti pred nemogočimi in neupravičenimi zahtevami nekaterih dobro znanih političnih špekulantov, je raje zapustil svoje službeno mesto ter prevzel faro v Sovodnjah.

Njegovi bivši župljani mu ob slovesu želijo mnogo sreče in božjega blagoslova v novi fari ter mu zagotavljajo, da ga bodo ohranili v najlepšem spominu.

NABREŽINA

Preteklo nedeljo se je v naši vasi zbralo večje število občinskih svetovalcev in drugih uglednih vaščanov, ki so se skupno napotili na zanimiv ogled. Zvedeli smo, da so preučevali tamkajšnja zemljišča, ali bi bila primerna, da se zgradi na njih dom za onemogle in starčke. Kakor smo svoj čas poročali, ima letos občinska uprava na razpolago 40 mili-

jonov lir za gradnjo prepotrebne hiralnice. Po skupnem ogledu tamkajšnjih slikovitih zemljišč so se naši občinski možje baje zedinili, da se hiralnica zgradi na cerkveni parceli nad električno centralo. Sklep bosta seveda morala potrditi občinski svet in cerkvena oblastva.

OPČINE

Zahteva openskega dopisnika Novega lista, naj se čimprej uredi obširno zemljišče pred domačim pokopališčem, je naletela na splošno odobravanje vseh Opencev. Prav tako se vsi strinjamo, naj se končno asfaltira tudi cesta, ki vodi mimo pokopališča, saj je zares prava muka, če mora človek po njej v dežju. Pristojna oblastva naj bodo prepričana, da ne bomo mirovali, dokler se naši upravičeni zahtevi ne ugodijo.

Nekateri naši posestniki budno spremljajo borbo, ki so jo pričeli lonjerski in katinarski kmetovalci za vojaško zasedena zemljišča na Hudem letu. Tudi na Opčinah so bili Amerikanci zgradili veliko igrišče za baseball, ki ga je današnja civilna uprava prevzela v oskrbo. Zahteve lonjerskih kmetovalcev so zato tudi naše. Prepričani smo, da bo borbo kmetov podprla vsa slovenska javnost.

PROSEK

Tudi letos smo na Proseku svečano obhajali praznik sv. Martina, domačega zavetnika. Kljub slabemu vremenu je ta dan prišlo v vas mnogo ljudi iz bližnje in daljne okolice, da si ogledajo običajni sejem. Kmetovalci so imeli priliko, da si nabavijo poljsko orodje, gospodinje pa razne hišne potrebščine. V Deviščini je bil živahen prašičji sejem in pravijo, da se je letošnja kupčija dobro obnesla.

Na svoj račun so prišli tudi gostilničarji. Pravi naval pa je bil na osmico pri Kapunovih, kjer so točili domačega prosekarja.

AMERISKA VOJNA LADJA V TRSTU

Prihodnji torek si bomo v tržaškem pristanišču lahko ogledali ameriško vojno ladjo New Jersey, eno največjih tovrstnih ladij na svetu. 45-tisočtonska ladja je dolga 271 m in široka 33 m, razpolaga z 9 topovi kalibra 406, z 20 po 127 in z več manjših topov.

AKADEMSKI KLUB JADRAN priredi v torek, 22. novembra 1955 ob 20.30 v klubskih prostorih predavanje dr. Karla Ferluge o temi:

»Življenje in delo akademikov v „Balkanu“»

Vabijo se vsi, ki se zanimajo za slovensko zgodovino in posebno člani »Balkana in Jadrana«.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

priredi

V SOBOTO, 19. NOVEMBRA OB 20.30
V DVORANI NA STADIONU »PRVI MAJ«
ulica Guardiella 7

krstno predstavo

MARTIN KAČUR

Povest IVANA CANKARJA v dramatičnem
priredbi JOZETA BABICA

V NEDELJO, 20. NOVEMBRA OB 17. URI
V ISTI DVORANI PONOVIŠEV

V PETEK, 25. NOVEMBRA OB 20.30
NA KONTOVELU

MARTIN KAČUR

Dopisi iz Goriške

SEJE OBČINSKEGA SVETA

Goriški občinski svet je v preteklem tednu imel dve seji. Odobril je celo vrsto predlogov upravnega odbora o tekočih upravnih zadevah. Rdečemu križu je nakazal 250 tisoč lir podpore. Občinski svetovalec Bisiach je opravičeno pripomnil, da bi morala ta dobrodelna ustanova razširiti zobozdravniško zdravljenje tudi na dijake nižjih srednjih šol. To je gotovo splošna želja goriških meščanov.

Nato so svetovalci razpravljali o letni podpori dveh milijonov lir za goriško glasbeno šolo. Prvi je tu posegel v razpravo g. Bratuž, ki je gotovo najpridnejši svetovalec, saj nikoli ne opusti nobene občinske seje. Ognjevito se je zavzel za profesorje na tej šoli in se je dobro oborožil z vsemi statističnimi podatki. Proforske plače so izredno bedne. Saj dobijo za 130 do 180 mesečnih lekciij le nekaj nad 20 tisoč lir, to je 130 do 150 lir za lekcijo. Vrhu tega jih sedem ni niti zavarovanih. Trije profesorji službujejo na šoli že 25 let brez vsakega zavarovanja. Zato naj občinska uprava poskrbi za te trpine. V razpravo so posegli tudi drugi, zlasti svetovalec Venuti in dr. Culot, ki so vsi priznali, da je Bratužev predlog upravičen. Zastopnik upravnega odbora in župan sta občinskemu svetu pojasnila finančno stanje glasbene šole. G. župan je ob koncu izjavil, da bo občinska uprava poskusila urediti gospodarsko stanje težko prizadetih profesorjev.

PEDRONI ŽALI SLOVENCE

Nato se je občinski svet pečal z vprašanjem fotografske in rastlinske alpinske zbirke »pesnika planin«, pokojnega Artura Avanzinija. Tu se je med drugimi dvignil zloglasni Pedroni, ki večkrat spremeni razpravo dvorano v beznico ter meče žalitev za žalitvijo na slovenski narod.

Tako je tudi to pot storil. Priporočal je nakup zbirke, a žal dostavil, da je treba to storiti tudi zaradi tega, da se mladini privzgoji narodni čut za Alpe, »ki so nam bile na barbarski način ukradene« (che sono state rubate barbaricamente).

G. Bratuž je opravičeno zavrnil šovinističnega petelina in protestiral proti temu, da se v dvorani tako grobo žali slovenski narod s psovko barbari in da se uganja politika celo ko gre za nakup alpskih rož.

Pedroniju se ne čudimo, ker smo ga že zdavna označili za nezrelo fanto, obsojamo pa resne zastopnike in voditelje večine, ki nočejo takih žalitev nikdar preprečiti in javno obsoditi.

Končno je občinski svet odobril 100 tisoč lir za udeležbo pri nakupu omenjene zbirke.

ŽELEZNICA ZAGRAJ — SV. IVAN OB NADIŽI

Gradnja nove železnice Zagraj — Sv. Ivan ob Nadiži leži kot mora na goriških gospodarskih krogih, ki jo skušajo z vsemi sredstvi preprečiti. Čeprav skuša država te kroge zadovoljiti z gradnjo železnice Portogruaro—Gorica, se Goričani ne morejo pomiriti, ker bi nova železnica skoraj popolnoma odrezala Gorico od prevažnega mednarodnega prometa Trst—Avstrija. Zato je popolnoma razumljivo, da se naše mesto bori z vsemi štirimi proti tej gradnji in jo skuša preprečiti. Občinski svet je izvolil za svojega zastopni-

ka v odboru pri Trgovinski zbornici, ki naj to borbo vodi, inženirja Antona Calvanija.

O OBMEJNEM PROMETU

V Vidmu že več dni zboruje mešana italijansko-jugoslovanska komisija, ki ji je izročena skrb za obmejni promet. Sedaj se razgovarjajo predvsem o prenosu valute in blaga, kakor določa sporazum v členu 46. Odslej bodo italijanski državljani smeli nesti čez mejo mesečno 7000 lir ali 1750 lir na teden, medtem ko so doslej smeli prenesti le 2700 lir mesečno. Jugoslovani pa bodo smeli odslej prinesiti s seboj 3500 dinarjev na mesec, ali vsak teden 800 dinarjev. Ta znesek bodo baje povišali še za 600 lir, odnosno 300 dinarjev ter zato dodali pogodbi člen 46a.

Il Piccolo trajno omalovažuje izboljšanje obmejnega prometa in celo trdi, da se ta izvaja v večjo korist Jugoslavije kot Italije. Neizpodbitno dejstvo pa je, da se tisoči italijanskih državljanov najedo vsako nedeljo kranjskih klobas z zeljem po mnogo nižji ceni kot v Gorici. Isto velja tudi za piščance in druge zemeljske dobrine. List, ki nikdar ni ljubil resnice, naj le vpraša italijanske državljane, in povedali mu bodo, da so s tedenskimi izleti na jugoslovansko stran zelo zadovoljni.

ŠTEVERJAN

V nedeljo smo Števerjanci praznovali zahvalnico. Doslej smo se že več let nanjo pripravljali s tridnevnicjo, letos pa je to odpadlo. Praznovali smo jo na isti način kot drugod na Goriškem in po vsej državi. Že s soboto je k nam prišel misijonar g. Vidmar, ki slovi med našim ljudstvom kot dober pridigar. Številni vaščani so se lepo zahvalili Bogu za vse prejete dobrote v tem letu.

Gospodu misijonarju se zahvaljujemo za uspešno versko obnovo, ki jo je zlasti s svojimi pridigami izvedel med nami. Bog se vrača v naše družine in z njim sreča. Pohvaliti moramo tudi lepo petje našega pevskega zbora, ki je zapel Gruberjevo mašo. Le glede »ofra« smo mnenja, da bi moral biti pri glavni maši ob 10. in ne zvečer.

Sporočiti moramo tudi žalostno vest, da je v Štandrežu pred kratkim umrla Karolina Škrjanc, žena Evgena Škrjanca, znanega trgovca s sadjem. Oba sta naša rojaka. V mladosti sta vneto delovala pri našem bralnem društvu, ki je bilo včlanjeno v goriški Prosvetni zvezi, katero je vodil pokojni profesor Filip Terčelj. Bila sta odlična igralca in pevca. Gospodu Evgenu in njegovi družini izrekamo vsi Števerjanci ob težki izgubi toplo sožalje.

V nedeljo smo si števerjanski kmetovalci ogledali z velikim zanimanjem novi traktor ki je kot nalašč ustvarjen za naše grive in hribočke; je najmanjše vrste s tremi konjskimi silami. Z njim lahko delaš po vršičkih in vinogradih in koplješ 30 cm globoko. Stroj pleve, dela razore, osipa, kosi, žaga, škropi in vozi. Zares pravo švicarsko čudo!

IZ PEVME

Na Martinovo sta v krogu svoje družine obhajala 25-letnico poroke g. Kosič Benedikt, trgovec s čevlji v Raštelu, in njegova gospa Gizela.

Čestitamo jima ter želimo obilo božje pomoči tudi v bodočem življenju.

OSLAVJE

Da imamo Oslavci dobro vino, o tem smo sami prepričani in tudi drugi to vedo. Nismo pa verjeli, da je mogoče pridelati vino s tolikimi odstotki alkohola, kot ga je naš Karel Drufovka. Njegovo vino kaže letos kar 16,5% alkohola, kar je gotovo rekord ne samo za Oslavje, temveč najbrž za vso našo deželo in še dalje naokrog. Žal je tega vina malo, komaj poldrugi hl, ker so trte še mlade in je znašal lanski pridelek na istih trtah komaj 50 kg grozdja. Trte so sorte tokaj in rastejo na lapornati (opočni) zemlji, ki dohiva sonce od jutra do večera. Tudi nekaj drugih vinogradnikov z Oslavja je pridelalo letos izredno močna vina, a ne takih kot g. Drufovka, kateremu k »rekordu« čestitamo.

SOVODNJE

Naš gospodinjski tečaj je že začel pridno delovati. Vodi ga gospa prof. Rojičeva. Dekletom in voditeljici želimo najboljše uspehe.

Tudi drugače je naša vas lahko vesela svojih napredkov. Že zadnjič smo poročali o novi cerkveni uri, ki so jo postavili v našem cerkvenem zvoniku. Stroški zanjo so pa večji kot smo poročali v zadnji številki Novega lista.

Sedaj se nam obeta nova moderna naprava. Naše županstvo je naprosilo ravnateljstvo Telve v Gorici, naj napelje v vas avtomatsko telefonsko centralo. Telve je odpisal v Sovodnje izvedenca, ki je ugotovil, da so prostori na županstvu prav primerni za postavitev avtomatske centrale. Razpolagala bo s 15 številkami. Ta naprava pomeni vsakakor lepo pridobitev za sovojenjske gospodarske kroge. Priznati moramo, da se naš župan zares trudi, da zadovolji potrebam občanov.

LEPO PREDAVANJE

V dvorani na Placuti je pretekli teden bilo predavanje prof. J. Peterlina iz Trsta. Govoril je o zgodovini slovenske likovne umetnosti. Čeprav slovenski narod ni velik po številu, je lahko ponosen na svojo kulturo, zlasti na svoje slikarstvo in kiparstvo kakor tudi na svojo književnost, je pravilno poudaril predavatelj, saj se v svoji umetnosti lahko zmagovito meri z drugimi večjimi narodi v Evropi. Dvorana je bila dobro zasedena. Pri predavanju je bilo veliko dijaške mladine, kar je najbolj razveseljivo. Predavatelju kličemo na svidenje!

NOVI DOKTOR

Na živinozdravniški fakulteti v Macerati je pretekli teden diplomiral g. Danilo Rustja iz Gorice. Novemu doktorju iz srca čestita tudi Novi list!

TOVARNA

Prinčič

KRMIN - CORMONS

TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje it d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

ŠEMPETER SLOVENOV

Pred nedavnim se je razširila vest, da so gozdarji iz Matajurja odkrili pod vrhom istimenskega hriba, in sicer na treh različnih mestih, 14 grobišč padlih partizanov. Budni »Messaggero Veneto« je takoj hlastnil po tej vesti in priobčil dolg članek, v katerem je namignil, da so morda pozabljeni mrtveci civilisti, ki jih je pobila »Beneška četa« ter jih skrila v matajurskih gozdovih.

Tu pa vsi vedo, da so leta 1944 številni nemški oddelki prav na tem vrhu obkolili skupino partizanov, ki se je branila do zadnjega moža ter junaško padla. Mrtvece so pozneje domačini pokopali na istem mestu.

Po vojni so nekatere italijanske partizane prekopali ter jih prenesli na domača pokopališča, drugi so pa tam ostali. Kdor bi namreč v tistih časih bil tako zaveden kristjan in plemenit človek, da bi se pobrigal tudi za slovenske borce, bi ga bili proglasili za iredentista in komunista ter bi nosil zaradi svojega dejanja kaj neprijetne posledice.

IZPOVED POŠTENEGA FURLANA

Dne 7. novembra pa smo čitali v Gazzettino, da je bivši furlanski partizan Bruno Grassi, čevljar v Tolmezzu v Karniji, pogumno stopil v uredništvo lista in se predstavljal: »Sem partizan druge beneške čete in se imenujem Bruno Grassi Prišel sem k vam, da nekaj povem o tistih 14 mrličih, ki so jih našli na Matajurju. Tudi jaz sem spadal k oddelku, v katerem je bilo več Furlancev

iz Trzizma, Njem, Tarčenta, Buje, nadiških dolin in iz Vidma. Bilo nas je skupno okoli 80 mož; bivali smo po planinskih bajtah na Matajurju. Neke noči pozimi 1944 smo se razdelili v dva oddelka; eden je bil določen, da gre daleč do Rezijute, ker mu je bilo ukazano, naj Nemcem ovira železniški promet; drugi pa je moral izvršiti drzen napad, ki so ga že dolgo pripravljali, na zasilno zrakoplovno nemško postajo v Saltu pri Pavoletu blizu Vidma. Jaz sem bil dodoljen drugemu oddelku, h kateremu je spadalo 20 mož, med njimi je bila tudi ena ženska iz Rezije. Vedeli smo, da je bila postaja skoraj prazna, ker se je njeno moštvo udeležilo neke ljudske veselice v bližnji vasi. Iznenadili smo straže in malo posadko, ki je mirno spala. Sežgali smo vse barake, zalogo bencina in devet zrakoplovov: sedem lovcev in dve »čikonji«. Imeli smo samo dva ranjenca. Po napadu nam je uspelo neopazno zbežati, ker smo že prej iz previdnosti porezali vse telefonske žice. Srečno smo se povrnili k našim bajtam na Matajurju. Tu smo pa zjutraj našli vse požgane in 30 partizanov, ki so ostali na Matajurju, je bilo pobitih. Morali smo se takoj umakniti v notranjost dežele proti Kobaridu. Trupla nekaterih naših prijateljev borcev so domačini odnesli na domača pokopališča, drugi so pa bili pokopani na mestu samem in te so sedaj našli.« Iz nadaljnje Grassijeve izjave smo zvedeli, da se je več Furlancev zateklo k pogumnim slovenskim borcem, da bi si rešili življenje pred Nemci in Mussolinijevimi »republikanci«. Ti so jih namreč

hoteli mobilizirati. Med temi begunci je bila tudi neka mladenka iz Are pri Trzizmu s svojim zaročencem. Grassija so ujeli republikanci ter ga odpeljali v Tarčent, kjer so ga hudo mučili. Nato so ga odvedli v Videm v kasarno Alpincev, od koder je zbežal na Matajur k slovenskim partizanom.

Izjava poštenega furlanskega čevljarja je najlepši odgovor na Messaggerova zlobna in lažniva namigavanja.

Dne 7. novembra so šli na Matajur prokurator republike dr. Franc, izvedenec sektorja Macarelli, sodnik iz Čedadu Zuccarello in drugi sodnijski uradniki, da izvedejo predpisano zakonito preiskavo.

Nič ne vemo, ako se jim je pridružil tudi Messaggerov urednik, ki zelo rad izliva svoj strupeni žolč na beneške Slovence in še posebno na slovenske borce.

UKVE

V soboto, 12. t. m., so domači v spremstvu bližnjih in daljnih sorodnikov spremili k večnemu počitku skoraj že 80 let starega Erratha Gregorija, po domače Žnidarja.

Bil je stara korenina, ki je poznal še težje gospodarske razmere, kot so danes. Ko so pri nas zaradi pomanjkanja cest morali vse znositi na hrbtu in pozimi vse zvoziti na saneh, si je rajni Errath služil kruh kot gozdni delavec po Romuniji, Srbiji, Bavarski in po raznih avstrijskih deželah, da je mogel preživljati poleg sebe še svojo petelansko družino. Lep zgled družinske požrtvovalnosti, ki jo danes tudi pri nas le zelo redko srečamo. Saj celo trdno stoječi kmetje tožijo o težavah pri preživljanju enega samega otroka!

Rajni Žnidar naj uživa v Bogu svoj zaslužen pokoj.

BELI GRAD

ZAKLETI GRAD

Od časa do časa je Štefanija poduhala šopke, kar je zveste podanike — piše kaštelan — kar elektriziralo. Nato se je sprevod vrnil do Lloydove palače, kjer se je vsa gospoda vkrčala na ladjo ter prišla še pravočasno na cesarsko gostijo v Miramar.

Dolgo poročilo nadaljuje, kako je v Belem gradu lepo teklo življenje, kot da je zakletev že minila. Ob nedeljah je prihajal tržaški škof dr. Glavina, da je maševal v grajski kapeli, nato pa je bil vedno povabljen na kosilo z drugimi veljaki in enkrat tudi s slovenskim poslancem za tržaško okolico Nabergojem. Ob večerih so prihajala razna društva prirejat bakljade pod grad in prepevat podoknice. Prav močno je cesarični ugajal nastop in petje »Slovenskega delavskega društva«.

V tihi poletni noči so zvoki o jadranskem morju bučali prek valov. Slovenski pevci so bili pogoščeni in nagrajani.

Zanimiv je bil tudi obisk žrebčarne v Lipici. Pri Rojanu sta čakala dva tramvajška voza z belimi konji — takrat še ni vozil tramvaj na električni pogon. Po nekaj urah vožnje se je Štefanija s spremstvom pripeljala ob dveh popoldne v Lipico. Po obisku, ki je trajal eno uro, se je hotela vrniti skozi slovenske kraške vasi domov. Zvečer se je ustavila na Opčinah v gostilni »Pri obelisku«.

Gostilničar Danev ji je postregel z mlekom in malinovicem. Po okrepčilu si je z damami pol ure ogledovala skozi daljnogled Trst, ki je migotal v stoterih večernih lučkah. Vsa zadovoljna z obiskom slovenskega Krasa je bodoča cesarica sklenila, da obišče še južno slovensko okolico.

Na dan svetega Jerneja, 8. septembra, je bila po starem šagra v Ščednu pri Trstu. Ves zavedni Trst je ta dan pohitel na semenj na prijazni griček. Ščedenski očetje so za praznik radi odprli vinske hrame, kruharice so pa napekle še boljših in bolj belih »big« kot ob nedeljah. Najbolj se je pa postavljala mladina vsa v narodnih nošah. Štefanija si je želela ogledati ta domači praznik. Že zgodaj zjutraj se je sprevod dvornih kočij pojavil pri Sv. Ani in nato je šlo navkreber. Pri vходу v vas je cesarično po slovensko pozdravil poslanec Nabergoj, zalo dekle v narodni noši s petelinčkom na glavi je pa ponudilo cvetja, povitega z narodnim trakom. Sprevod je krenil v cerkev, kjer je župnik Kavalič povedel cesarično pred oltar. Po cerkveni slovesnosti si je z odra na trgu ogledovala sejmski živ-žav in slovensko rajanje pod lipo. Popoldne je pa odšla še k »Lovcu«, kjer je prav prijazno govorila z okoličani in hvalila ščedensko šagro.

Naslednji dan je bila v Trstu velika reč.

ko je bila za botro veliki, novi Lloydovi ladji »Poseidon«. Tako se je v radosti in miru končal prvi miramarski obisk.

A čez pet let se je črna usoda pray v Miramaru maščevala za te lepe dneve.

Veseli in sijajni dnevi Štefanijinega bivanja v Belem gradu so bili pri kraju. Komaj je zapustila Miramar, je zakletev šla za njo kot zlokobna vešča.

PASTORKA NA DVORU

Cesarjevič Rudolf je ženo le poredkoma videval. Ko se je vračal s svojih nočnih izletov, ji je zjutraj komaj hladno voščil dobro jutro. Cesarica Elizabeta jo je naravnost sovražila, češ da je ona kriva, da hodi mož na stranpota in da ga ne zna privezati nase. Ko je bila rojena hči Elizabeta Marija, so postali na dvoru spet hladni do Štefanije, ker ni rodila moškega naslednika. Po zdravniški izjavi bi sploh ne smela več imeti otrok.

Po Rudolfovi smrti je postala na dunajskem dvoru prava pastorka. Staremu cesarju je bilo kar vseeno, ali je prestolonaslednikovo vdovo sploh še kje videl. Potiskali so jo pri vseh dvornih svečanostih tja v zadnji kot. Svet je zvedel, kako žalostno je Štefanijino življenje. Angleška kraljica ji je ponudila, naj pride k njej v London. Ko je pismo pokazala Francu Jožefu, ji je prepovedal zapustiti Avstrijo. Tudi romunska kraljica jo je povabila na grad Peleš, a Habsburžani so svojo žrtev držali trdno v pesteh. Žena, ki bi imela postati nekoč vladarica mogočnega cesarstva, je postala jetnica čudne usode.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Kakšno potrebo imamo po kulturi?

Bili so časi, ko sta izhajali v Trstu dve slovenski reviji oziroma celo tri. Zdaj ne izhaja nobena več, ker tudi »Razgledi« so, kot se zdi, spet zaspali. O »Sidru« in »Stvarnosti in svobodi« že dolgo ni ne duha ne sluha. Ljudje, ki so ju izdajali, so še vedno med nami. Kolikor vemo, so morali prenehati z izdajanjem revij v prvi vrsti zaradi pomanjkanja denarja, ali še bolje rečeno, zaradi premajhne podpore revijama s strani tržaških in goriških Slovencev in zlasti še meščanstva.

S tem sem že pri jedru vprašanja, ki sem ga mislil načeti — samo načeti — v tem svojem članku. Rad bi namreč opozoril na čudno kulturno zasplost, da ne rečem, popolno kulturno brezbriznost našega slovenskega meščanstva. Tožbe o tem lahko slišimo med slovenskimi kulturnimi delavci v Trstu vsak dan. In te tožbe niso pretirane. Obratno, rekel bi celo, da slovenski kulturni garaži v Trstu — in tudi v Gorici — še premalo tožijo, ker so že davno spoznali, da take tožbe nič ne koristijo in nikogar ne ganejo. Dejstvo pa je, da vse slovensko kulturno delovanje na Tržaškem in Goriškem sloni na ramah sorazmerno malo ljudi — in skoro vedno istih. Toda nad tem bi se toliko ne pritoževali niti oni sami niti mi, če bi jih vsaj nekoliko podpirala tudi ostala javnost, zlasti pa meščanstvo, o katerem je znano, da je pri vseh kulturnih narodih tista plast, ki ima največ zanimanja za kulturo in ki pravzaprav s svojim denarjem kulturno udejstvovanje in ustvarjanje sploh omogoča. Premožnejši slovenski meščani v Trstu in tudi v Gorici pa so v tem pogledu nekam čudno, rekel bi, neverjetno skopi. Iz tega razloga so izhrale naše revije in iz istega razloga hira oziroma si ne more opomoči vse naše kulturno življenje. Včasih gre za malenkostne vsote, s katerimi bi bilo mogoče napraviti veliko dobrega. A ker se nihče ne najde, ki bi jih bil pripravljen žrtvovati ali k njim znatneje prispevati, se vsaka še tako potrebna in mnogo obetajoča kulturna podoba zaduši že v kali.

Meščanstvo in slovenska kultura

Nekateri meščani, ki bodo to brali, poročajo: Saj bi dali, če pa ni denarja! V splošnem ga res ni mnogo in ni treba še posebej govoriti o gospodarski krizi, v kateri se nahaja Trst in ki ji še ni videti konca. Toda nekateri vendarle imajo denar. Če si lahko privoščijo potovanja v inozemstvo, draga letovanja in zimovanja, avtomobile itd., bi pač lahko žrtvovali vsaj majhen del denarja, ki ga izdajajo za te potrebe, tudi za kulturne zadeve. Kajti tudi to so potrebe. Kultura ni luksuz in zlasti ne slovenska kultura v Trstu in na Goriškem. Kultura spada — ali bi vsaj morala spadati — med življenjske potrebe vsakega slovenskega človeka. Tako pa vidimo, da smatrajo mnogi slovenski meščani nekako za svojo dolžnost, da hodijo gledat tuje operne predstave ali poslušat tuje koncerte, da se udeležujejo raznih tujih družbenih prireditev, ki so nekoliko kulturno ali človekoljubno pobarvane, da žrtvujejo za marsi-

Luigi Salvini v Jugoslaviji

Pred kratkim je obiskal Jugoslavijo znani italijanski slavist in prevajalec jugoslovanskih književnih del Luigi Salvini. Njegovo delo je zelo pomembno. Med drugim je doslej prevedel in pripravil izbor jugoslovanskega pesništva, antologijo hrvaške lirike ter izbor predvojne slovenske lirike, ki je ena najboljšejših slovenskih antologij v tujem jeziku. V Beogradu je Salvini izjavil, da namerava v bližnji bodočnosti pripraviti za tisk izbor srbskega in makedonskega pesništva ter napisati knjigo esejev o jugoslovanski književnosti in kulturi.

Iz filmskega sveta

V Sarajevu so končali snemati jugoslovansko-nemški film Soteska. Njegovo zgodbo je spisal Boško Kosanović, ki je film tudi režiral. Delo obravnava konflikte, ki jih vnašajo tuji med prirčno gostoljubje prebivalcev hribovitih in civilizacij odmaknjenih krajev. V njem nastopajo kot igralci Rolf Wanka, Mariana Schönauer, Katarina Magberg, Ilja Džuvalekovič, Mileva Zakrajšek, Salko Repa, Zivojinović itd.

V kratkem začnejo snemati v Italiji italijansko-jugoslovanski film Gospa mornarjev, čigar zgodba obravnava življenje mornarjev na ribiških ladjicah na Jadranu. Delo bo režiral Alfredo Guarini. Glavno vlogo bo igrala Isa Miranda.

katero nabiralno akcijo, ki gre v tuje in Slovincem večkrat tudi sovražne namene, precej denarja, ne čutijo pa dolžnosti, da bi žrtvovali kaj tudi za slovensko kulturo na tukajšnjem ozemlju. Mislijo, da so opravili že vso svojo narodno dolžnost s tem, da gredo dvakrat na leto k predstavam Slovenskega narodnega gledališča ali na koncert Slovenskega okteta ali kaj podobnega. Gredo seveda predvsem zaradi lastne zabave. Ni pa v njih niti malo skrbi, kako uspeva pri nas slovensko kulturno življenje, odkod dobiva in ali sploh ima sredstva, da se lahko razvija in dostojno predstavlja kulturno ravne ne le naše manjšine, ampak vsega slovenskega naroda pred tukajšnjo italijansko javnostjo.

Težak položaj naših pisateljev

Ta mlačnost, ta skoro popolna brezbriznost za usodo slovenske kulture in slovenskih kulturnih ustvarjalcev je tisto, kar človeka najbolj boli. Ta ali oni naš pisatelj napiše kljub profesorski ali kakim drugim dolžnostim, ki mu že tako jemlje mnogo časa, novo knjigo, a nikogar ni, ki bi jo z veseljem sprejel in ji pomagal, da izide. Sam mora iskati sredstva za tisk in navadno se zgodi, da jo mora dati tiskati v samozaložbi ali iz sramežljivosti pod imenom kake namišljene založbe. In ko je knjiga natisnjena in pride v knjigarno, se najde v najboljšem primeru — na vsem Tržaškem in Goriškem — nekaj desetnin kupcev zanjo. Ostala naklada obleži na policah v knjigarni ali pri pisatelju doma in lahko si predstavljamo, kako mu je pri srcu. Junak je, kdor v takih razmerah sploh še ne izgubi vse volje do kulturnega ustvarjanja. Pri tem pa tak pisatelj vidi, da kupujejo naši slovenski meščani pogosto tuje knjige, največkrat celo zanikrne kriminalne romane, da o malo vrednih tedenskih revijah niti ne govorimo, ki jih pohlepno berejo stari in mladi slovenski ljudje, medtem ko hladno odvrnejo pogled od slovenske knjige ali revije, če jo zagledajo na polici v prodajalni.

Vsi naši ljudje na Tržaškem in Goriškem, predvsem pa naši slovenski meščani, ki ne žive v stiski, naj se končno zavedo svoje dolžnosti do slovenske kulture in naj ne dopuste, da bi zamrla zaradi pomanjkanja sredstev, ki so potrebna za njeno rast. Največkrat ne gre za velike vsote. Tem bolj žalostno je, da še teh ni. Človeku se naravnost milo stori, ko bere, koliko žrtvuje meščanstvo srečnejših narodov in narodnih manjšin za kulturne namene. Pri nas pa, kjer bi res potrebovali mecenov, vsaj skromnih mecenov, je ta beseda že skoro neznana.

B. M.

Kulturne vesti

Konec preteklega meseca je gostovalo v Ljubljani Srbsko narodno gledališče iz Beograda. Predstavilo se je s tremi slogovno različnimi deli: z dramatisacijo Njegoševoga Gorskega venca, ki jo je režiral Raša Plaović, s Stankovićevo ljudsko igro Košana, ki jo je umetniško izoblikoval Dragomir Gosić, in s sodobno Odetsovo zaloigro Premiera v New Yorku, ki jo je postavil na oder režiser Hugo Klajn. Beograjski gostje so s svojimi prireditvami upravičeno navdušili ljubljansko občinstvo, ker so pokazali, da je njihov realizem na veliki umetniški višini, in s tem vnovič potrdili sloves enega najboljših jugoslovanskih gledališč.

Beograjski Muzej uporabne umetnosti je razstavil na Dunaju, v Gradcu in Celovcu zbirko umetniško obdelanih kovin. Razstava je vzbujala splošno zanimanje in občudovanje.

Prav tako bodo v kratkem začeli snemati v Italiji italijansko - francosko - jugoslovanski film Gubiah. Umetniško vodstvo je prevzel italijanski režiser Corrado Sofia. Film mislijo izdelati v cinemascopu.

Svetovno znani jugoslovanski kipar Ivan Meštrović, ki živi v Ameriki, je odkupil svoje delo Izvir življenja in ga poklonil rodnemu Drnišu. Delo, ki ga je ustvaril leta 1905 na Dunaju, je relief, izdelan iz temnozelenega belgijskega granita.

V začetku prihodnjega leta izidejo trije novi makedonski romani. Slavko Janevski je pripravil psihološki roman Dve Mariji, Stane Popov je dokončal svoj drugi roman Tole paša, Jordan Leov je zaključil delo Pobratimi, ki je prvi makedonski roman satirično humorističnega značaja.

Baletna šola SNG

Uprava Slovenskega narodnega gledališča v Trstu pričenja z decembrom 1955 baletno šolo za otroke od 6. do 10. in za mladino od 10. do 14. leta; poseben oddelek bo tudi za mladino od 14. leta dalje.

Solo vodi preizkušeni tržaški koreograf Adrijan Villes.

Vpisovanje bo od 17. do 25. novembra v ul. Roma 15/III vsak dan (razen nedelje) od 15. do 16. ure.

Baletna šola bo v novih prostorih na stadionu v Trstu, ul. Guardiella 7, kjer so za gojence na razpolago v zakurjenih prostorih vse higienske in učne priprave.

VZGOJNI KOTIČEK

Sodelovanje med šolo in domom

Počitnice so že zdavnaj za nami. Po dobrem mesecu priprave se je zdaj v šoli začelo resno delo. Prav gotovo ne bo odveč, če danes nekaj spregovorimo o sodelovanju med šolo in domom, kar danes na žalost tako starši kot učitelji težko pogrešajo.

Prvi pogoj otrokovega uspeha je v živem in vztrajnem zanimanju staršev in vseh domačih za njegovo delo. Ko se otrok vrne iz šole, ga ne bi nikdar smeli pozabiti vprašati, kako je bilo v šoli, kaj je delal, kako je odgovarjal ter se vedel. S tem utrjujemo avtoriteto učiteljev in ugled šole, vzbujamo v otroku zanimanje za učenje in krepimo njegovo voljo do dela.

Vendar ni dovolj, da o šoli sprašujemo, ampak moramo otrokovo učenje tudi nadzorovati. Pomagali in svetovali mu bomo tako pri učenju kakor pri izdelovanju nalog. Koliko mu smemo pri delu pomagati, nam bo najbolje znal povedati učitelj. Skrbno pa se moramo izogibati, da mu naloge popolnoma ne izdelamo, kajti vsak otrok se mora že v začetku navaditi na samostojnost. Prav v tem greše mnogi starši, ki se ne zavedajo, da s svojim napačnim ravnanjem ovirajo razumski razvoj otroka ter ga navajajo na laž do učitelja in součencev. Otrok se tako tudi navadi odlagati svoje delo na ramena drugih.

Cestokrat se dogaja, da otroku neki predmet ne ugaja in ga zato zanemarja. Najdejo se celo starši, ki otrokov neuspeh v tem predmetu zagovarjajo in opravičujejo, češ da mu ni všeč. Res je sicer, da nekateri predmeti gredo otroku lažje od rok kot dru-

gi, vendar mu morajo starši pojasniti, da so vsi šolski predmeti enakovredni in za življenje potrebni. Starši morajo otroku svetovati, naj se doma najprej loti učenja tistega predmeta, ki se mu zdi najtežji, da mu bo ostalo delo lažje in prijetnejše. Vsako delo pa mora otrok opraviti potrpežljivo, točno in v redu. Naj starši nikdar ne zahtevajo, da mora otrok z učenjem in nalogami čimprej končati. Če je učenec počasen, ga ne smemo karati, ker si bo lahko mislil, da je nesposoben; postal bo malodušen in brezbrizen. Otroka, ki je zelo hiter, moramo opozoriti na natančnost in vestnost, kar bo utrjevalo tudi njegov značaj.

Kako otroka navajati k učenju, je odvisno od njegove narave. Nekateri lažje dojemajo z očmi, drugi z ušesi, neredki si celo najbolje zapomnijo, če jim kdo bere. Glasno branje pa je neobhodno potrebno vsem, kajti le tako se otroci privadijo tehniški čitanja in dobe posluh za melodijo jezika.

Razume se, da mnogi starši zaradi pomanjkljive izobrazbe ali prezaposlenosti ne morejo otroku pomagati pri učenju. Prav vsi pa se lahko zanimajo, kako je bilo v šoli, pregledajo naloge, skratka nadzorujejo otrokovo delo.

V vseh vprašanjih se lahko zatečejo k učitelju, kjer bodo prav gotovo našli največ razumevanja in najboljšo pomoč. Povezava med domom in šolo je danes nujno potrebna, kajti kjer vlada medsebojno spoštovanje in sodelovanje, je uspeh zagotovljen. Seveda morajo starši čuvati učiteljev ugled in s skrbeti, da otrok stopi k njemu z ljubeznijo in s spoštovanjem, saj jim je učitelj za starši največja avtoriteta.

GOSPODARSTVO

ALI BOŠ SADIL SADNO DREVJE?

Kdor v jeseni sadi, si prihrani eno leto! Tako pravijo nekateri, ki nekoliko le pretiravajo. Res pa je, da se jeseni vsajeno drevesce do pomladi že privadi novega mesta in mnogo bolje raste kot spomladi vsajena drevesca.

Poleg tega se jeseni dobe iz drevesnic boljša drevesca kot spomladi, ko imamo predvsem ali le izbirke ali zaloga sploh izgine.

Kdor misli saditi drevesca jeseni, naj takoj danes napravi potrebno jamo. Ta naj bo čim širša in globlja, da drevesce vsaj v prvih letih lahko brez ovir razvije korenine.

Če misliš vsaditi drevesce na mesto, kjer si izkopal staro drevo, napravi jamo še posebno veliko in globoko; vso izkopano zemljo moraš odpeljati drugam in pripeljati nove zemlje. Predvsem pa pazi, da odstraniš iz nove jame vse korenine prejšnjega drevesa, ker bi te začele gniti in širiti gnilobo, ki kaj rada preide na korenine vsajenega drevesca, nakar se v nekaj mesecih posuši.

BORBE ZA KRALJICO PLANŠARSTVA

V dolini Aosta imajo krasne planine, kamor za nekaj poletnih mesecev ženejo živino na pašo. Ko se živina — navadno 30. septembra — vrača s planin, uprizorijo tekme med kravami, da določijo »kraljico planšarstva«. Tekmam prisostvujejo tisoči gledalcev, predvsem živinorejci. Tekmujeta vedno po dve kravi. V začetku se kravi gledata in proučujeta, nato se približata z glavami in se spoprime: glava proti glavi in zmaga tista, ki potisne nasprotnico nazaj. Premagana se kar sama umakne, zmagovalka pa zamuka. Tekme so skoraj vedno nekrvave. Zmagovalkam pritiče vodstvo črede na paši in tudi najboljšo mesto v planinskih hlevih. Glavna zmagovalka — po izločitvi drugih — je proglašena za »kraljico planšarstva«.

Pri kravjih tekmah zmaga navadno najtežja, ker je najmočnejša. Zato se tekme prirejajo v 3 razredih, po različni teži. Kravje borbe imajo tudi gospodarski pomen, ne glede na mnoge stave: zmagovalke cenijo večkrat tudi za 100.000 lir več, kot bi bila njih tržna vrednost. Tekme so vsako leto, in sicer že skozi dolga stoletja.

TUDI V NAŠEM KMETIJSTVU JE MOGOČA MEHANIZACIJA

Z našim kmetijstvom gre v splošnem slabo. Vedno več kmečkih delovnih sil zapušča rodno grudo in gre v mesto za lažjim zaslužkom in užitkom, večkrat pa tudi za bedo. V primeru sile in potrebe je našemu kmetu skoraj nemogoče najeti delovno silo.

V takih razmerah je nujno potrebno misliti na mehanizacijo, ki je tudi drugače koristna. Kajti stroj reši kmeta najtežjega dela in ga tudi mnogo prej opravi.

Prav malo je naših kmetovalcev, ki bi bili lastniki širokih površin, kjer se lahko uporabljajo veliki traktorji. Naša kmetijska posest je majhna in zelo zdrobljena (preveč raztresenih parcel!). Vendar je tudi v teh razmerah mehanizacija mogoča, saj se danes že dobe majhni traktorji, ki sorazmerno ni-

so dragi. Posebno švicarska industrija je zgradila take majhne traktorje, saj tudi njih kmetijstvo ne razpolaga s širokimi površinami, ki v hriboviti Švici sploh niso mogoče. Švicarski traktor 3 konjskih sil se dobi danes že za 340.000 lir, okoli 550.000 lir pa stane traktor 8 konjskih sil. Taki traktorji so dobri za obdelovanje vinogradov in bi mnogo koristili tudi na njivah in vrtovih, in sicer ne samo v ravninskih legah, temveč tudi v brdovitih.

PŠENICA NI ŠE POSEJANA

Letos je bila jesen dovolj ugodna za zimsko setev, saj je bilo suhih dni na pretek. In vendar niso še vsi vsejali pšenice. Kaj čakajo? Ali ne vedo, da se prepozno vsejana pšenica premo obraste in zato pride šibka v zimski mrz? Od pozno vsejane pšenice ne moremo pričakovati obilnega pridelka.

A tudi letos se ponavlja stara pesem: kmetovalci iščejo semensko pšenico komaj dan prej, ko bi jo hoteli vsejati. Umljivo je, da prav redko dobijo zaželeno seme. Taka pše-

nica je namreč dražja kot navadna in, če je kaj ostane, je samo za moko. Zato ne bo noben prodajalec imel velike zaloge semenske pšenice.

ZAVAROVALNICA GOVEJE ŽIVINE

Organizacija neposrednih obdelovalcev ustanavlja po vsej Italiji zavarovalnice za govejo živino. Njih namen je: plačati članom odškodnino, če žival pogine ali se ji pripeti nezgoda; doseči največji možni izkupiček za živali, katere bi bilo zaradi nezgode ali bolezni potrebno zaklati; pospeševati napredek v živinoreji, skrbeti za zdravje v hlevih, predvsem pa da se prepreči širjenje nalezljivih bolezni.

Letni prispevek za zavarovanje znaša 1 odstotek, kar pomeni, da plača živinorejec 1500 lir letnega prispevka, če je žival cenjena in zavarovana za 150.000 lir. Zavarovalnice imajo pokrajinske zveze in osrednjo zvezo. Te zavarovalnice imajo mnogo prednosti pred onimi, ki jih je nekaj tudi pri nas, kjer ni stalnega letnega prispevka, temveč se prispevki nabirajo le v primeru, da je treba plačati odškodnino kakemu zavarovanemu članu. To nabiranje je večkrat podobno beračenju.

Sportni pregled

NOGOMET

Ker gremo zimi naproti, je mnogo športnih panog stopilo v ozadje. Le nogomet ni zaspal, kajti pretekli teden je bilo kar pet mednarodnih srečanj.

Jugoslavija - Francija 1:1 (1:0). Dve zaporedni zmagi jugoslovanskega moštva (v Zagrebu in v Lonzani) nista prepričali izvedencev, da je jugoslovanski nogomet popolnejši in boljši od francoskega. Le-ti so bili celo prepričani, da sta bili prejšnji jugoslovanski zmagi bolj sad sreče kot znanja. Po porazu z Avstrijo je ves svet mislil, da bo že leto dni nepremagana Francija vsaj to pot zmagala proti Jugoslaviji.

Po neodločenem izidu pa so francoski strokovnjaki in novinarji čisto spremenili svoje mnenje. Vsi časopisi od »L'Equipe« in do »Le Monde« se globoko klanjajo pred jugoslovansko enajstorico in pravijo nekako takole: Ta izid 1:1 je tudi posledica sreče, a to pot je imelo srečo francosko moštvo, ki je šele dve minuti pred koncem tekme po precej čudnem naključju izenačilo. L'Equipe ima preko cele strani naslov: »Francozi so nezasluzeno izvlekli neodločen izid od moštva, ki jim je dalo lekcijo nogometne tehnike.« V svojih člankih piše znani športni dopisnik Risvik: Če bi točno izmerili čas, v katerem so v vseh 90 minutah Jugoslavanj razpolagali z žogo, bi to merjenje bilo porazno za Francoze. Pariški časopisi pravijo nadalje: Jugoslavanji igrajo bolje od Rusov, so enakovredni z Madžari toda samo do gola. Tu preneha vsaka primerjava. Pred vrati so brez vsake moči, kar je že kronična bolezen jugoslovanskega nogometa.

Hvalijo dalje Horvata, ki je popolnoma onemogočil najboljšega francoskega napadalca Kopo, poznajo le superlativ za Mlutinovića in Vukasa, ki da sta prikazala pravo ekshibicijo nogometne tehnike.

Mi bi pa pridali še to: Bolje bi bilo, če bi prikazala nekoliko manj tehnike in več borbenosti in požrtvovalnosti, pa bi bil izid popolnoma drugačen.

Madžarska - Švedska 4:2 (2:1). Pred 90.000 gledalci so v Budimpešti ponovno dokazali Madžari svojo premoč. Če bi Puškas streljal nekoliko bolje enajstmetrovko, bi bil izid za svetovne mojstre nogometa še boljši.

Bolgarija - CSR 3:0 (1:0). Domačim gledalcem se je kar tajalo srce, ker so bili njihovi igralci vso tekmo v premoči. Ti so izvedli zelo lepe in uspešne predore skozi češko obrambno črto in tako poželi zavidanja vredni uspeh.

Spanija B - Francija B 3:1 (3:1). 100.000 gledalcev je prisostvovalo v petek tekmi med domačini in Francozi. Spanci so takoj razvili odlično igro in izkoristili začetno zmedo gostov. Tako so zmagali že v prvem polčasu. Pozneje so Francozi igrali bolje,

a jim vseeno ni uspelo popraviti izida iz prvega polčasa.

Jugoslavija B - Finska A 8:0 (4:0). Ker je jugoslovanska A reprezentanca leta 1953 izgubila s Finsko s 3:2, se ni nihče nadejal tako sijajnega uspeha od B moštva. Vendar je to pot zaigralo jugoslovansko B moštvo drugače kakor prejšnji teden z Avstrijo. Igrali so naravnost brezhibno. Napisati bi morali cele slavospeve za vsakega posameznega igralca. Pohvalimo le dva: Vidoševića, ki je zabil štiri gole, in Markovića, ki je trikrat potresel nasprotnikovo mrežo. Kljub hudemu porazu, ki je enak sistem, ki ga je doživela Nemčija, niso Finci zagrešili nobenega prekrška. So pač tipični predstavniki svojega visoko športnega naroda.

ATLETIKA

Rusinja Zibina Galina je zopet izboljšala svoj svetovni rekord v metu kroglice. Zagnala jo je kar 16,45 m daleč. Kako sijajen je ta uspeh lahko vidimo, če ga primerjamo z jugoslovanskim drž. rekordom, ki je 14,35 m.

Te dni so se v Splitu vadili najboljši atleti in atletinje iz Posarja, CSR in Jugoslavije za olimpijske igre, ki bodo prihodnje jesen v Avstraliji. Zakaj so si izbrali prav Split? Kot so izračunali, bodo prihodnje leto v Melbournu za časa olimpijskih iger skoraj enake klimatske razmere, kot so sedaj v Splitu. Slovenski trener Jože Sturm je bil z uspeh jugoslovanskih tekmovalcev kar zadovoljen. Meni, da je po uspehih, doseženih na treningu skoraj gotovo, da bodo lahko šli v Avstralijo naslednji: Lorger, Marjanović, Račić, Usenkova in Babovičeva.

NAMIZNI TENIS

Te dni je mednarodni ping-pong turnir v Innsbrucku. Na njem sodelujeta tudi jugoslovanska igralca Dolinar in Harangoza. Po Dolinarjevi zmagi nad Nemcem Freudendorferjem (3:0) in Harangozovo nad znanim češkim igralcem Andreadisom sta oba jugoslovanska igralca prišla v finale.

Kot smo že zadnjic poročali, sta v Beogradu zasedla prvi mesti Madžar Szepezi in Romun Gautner. Gotovo zanimajo ljubitelje bele žogice značilnosti obeh prvakov. Szepezi je mlad, igra z levo roko in ima lopar prevlečen z gobo. Njegov udarci so zelo ostrí, zlasti forehand (udarec s stegneno roko). Je zelo zanesljiv in le redko pogrši. Nikdar ne podcenjuje nasprotnika. Gautner igra z navadnim lesenim loparjem. Ker je on zelo dolg, ne skače mnogo in kljub temu ulovi skoraj vse žoge. Ima sijajno obrambo ter je zelo nevaren tudi s svojimi bliskovitimi protinapadi.

SAH

Na turnirju v Zagrebu je v XII. kolu Gligorić le še za pol točke za prvakom Smislovom. Tudi Ivkov se je precej izboljšal in je sedaj že na 7 mestu. Sedanje stanje je naslednje: Smislov 8,5 (1); Gligorić 8; Matanović, Dueckstein 7,5; slede ostali.

ZA NAŠE NAJMLAJŠE

Tarzan, kralj džungle

št. 39

»Kdo je to?« je vzkliknil Tennington, ko je zagledal družbo, ki je stopala proti taborišču. Ko je »Thurana« zagledal vitkega, zagorelega velikana, je kar omahnil in prebledel. Kajti ta človek je bil Tarzan, predmet njegovega smrtnega sovraštva!

57

Mož iz džungle je prosil kapitana, naj še nekaj dni počaka, da gre po »svoj imetek«, ki je skrit v notranjosti dežele. Častnik mu je to rad dovolil. A tedaj je v gozdu počil strel in po zraku je prižvižgala svinčenka, namenjena Tarzanu.

Zločinec je zgrešil cilj. Preden je sovražnik v drugo sprožil, mu je Tarzan izvil orožje in ga za tilnik izvlekel iz zasede. Bil je Mascalon ali gospod »Thurana«. Jane je preprošila Tarzana, naj malopridneža preda pravici. Vkljenjena so spravili na ladjo.

Pri preiskavi pri njem so našli ukradene listine. Nato je Jane predstavila Tarzana Tenningtonu. »To je John Clayton, lord Greystoke«, je dejala. Sele ko so lordu nekajkrat ponovili čudno zgodbo moža iz džungle, je verjel, da niso bili vsi zblazneli.

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Drugi dan so se Tarzan in njegovi vojščaki vrpli s prvim tovorom »imetek«. Ko je družba zagledala palice iz starega zlata, je začudeno obstrmela. Tarzan ni hotel povedati, odkod zlato. »Se kakih tisoč jih imam spravljениh«, je dejal.

Zlato so spravili na križanko in kapitan je rekel, da se sam sebi zdi kot poveljnik španske jadrnice, vračajoče se iz bogatih mehiških mest. A Tarzanu se ni zdelo vse zlato nič v primeri z deklico, ki jo je bil rešil.

Guy De Maupassant

Pletilka stolov

Bogvedi, kaj se je dogajalo v njenih ubogih možganih? Ali se je navezala na mladiča zato, ker mu je bila žrtvovala vse svoje beraško premoženje, ali zato, ker mu je bila dala svoj prvi nežni poljub? Tega ne bo nihče zvedel, skrivnost je ista za majhne in za velike.

Mesece dolgo je sanjala o tistem koticu za pokopališčem in o fantu. Upala je, da ga bo znova videla, v ta namen je zdaj pa zdaj ukradla staršem kak belič, ko je vračala popravljene stole ali ko je nakupovala pri trgovcu.

Ko se je vrnila v kraj, je imela dva franka v žepu. Toda lekar narjevega sina je videla le skozi šipe očetove lekarne, kako je čedno oblečen sedel med rdečo steklenico in med trakuljo v špiritu.

Zdaj ga je še bolj vzljubila, prav zanašal, čaral in zapeljeval jo je sijaj barvnega stekla, zdelo se ji je, da ga svetli kristali kar povečujejo.

V sebi je ohranila njegovo neizbrisno podobo. Ko ga je naslednjega leta našla za šolskim poslopjem, kjer je frnikolal s to-

variši, se je vrgla nanj, si ga stisnila v objem in ga s tako silovitostjo poljubljala, da je zatulil od strahu. Da bi ga pomirila, mu je dala svoj denar, tri franke dvajset, pravo bogastvo, da se je z velikimi očmi zagledal vanj.

Vzel ga je in se ji dal do mile volje ljubkovati.

Štiri leta dolgo mu je tako izročala vse svoje prihranke, spravljaj si jih je v žep z zavestjo, da se ji za to ceno daje poljubljati. Enkrat je dobil trideset sujev, drugič dva franka, potlej znova dvanajst sujev (tistikrat je jokala od bolečin in sramote, kajti leto je bilo slabo), zadnjikrat pa mu je dala pet frankov, velik okrogli novec, da se je začel zadovoljno smejati.

Zdaj je mislila le še nanj, pa tudi on je čakal nanjo s svojo posebno nestrpnostjo. Srce ji je poskočilo od veselja, ko ga je videla, kako ji je hitel nasproti, kadar jo je zagledal.

Zatem pa je izginil. Poslali so ga v gimnazijo. To je zvedela s spretnimi vprašanji.

Tedaj se je poslužila neskončno zvite spretnosti in dosegla, da so starši spremenili svoj vozni red ter prišli v vas za časa šolskih počitnic. To se ji je posrečilo šele po enem letu zvijačnih poskusov, tako da sta pravzaprav potekli dve leti, preden ga je znova videla. In komaj ga je prepoznala, tako silno se je spremenil; zra, stel je in postal lepši, bil je veličasten v svoji dijaški uniformi z zlatimi gumbi. Napravil se je, kakor da je ne vidi, in šel ponosno mimo nje.

Dva dni dolgo je jokala; poslej je neskončno trpela.

TEDENSKI KOLEDARČEK

20. nov., nedelja: 24. pob., Edmund, Vladibob
 21. nov., ponedeljek: Kolumban, Grmislav
 22. nov., torek: Cecilija, Jazdimir
 23. nov., sreda: Felicita, Ravijola
 24. nov., četrtek: Janez, Jeca
 25. nov., petek: Katarina, Kotomir
 26. nov., sobota: Konrad, Zdedrag

RADIO TRST A

Nedelja, 20. novembra ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Koncert zbora »Vesna« iz Križa; 18.35 Koncert tenorista Renata Kodermaca; 20.30 Bizet: Carmen, opera v 4 dejanjih.

Ponedeljek, 21. novembra ob: 12.55 Igra vaški kvartet iz Doline; 19.15 Mamica pripoveduje; 21.00 Okno v svet; 22.00 Iz italijanske književnosti in umetnosti; 22.15 Schumann: Simfonija št. 1.

Torek, 22. novembra ob: 13.30 Glasba po željah; 18.40 Koncert pianista Maria Sancina; 19.15 Radijska univerza; 20.44 Vokalni kvintet Niko Stritof; 21.00 Radijski oder — John Priestley: Podolgovato zrcalo, drama v 3 dejanjih.

Sreda, 23. novembra ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 18.30 Z začarane police; 19.15 Zdravniški vedež; 20.30 Poje vokalni tercet Metuljček; 22.00 Iz slovenske književnosti in umetnosti.

Četrtek, 24. novembra ob: 18.40 Koncert sopranistke Vide Jagodic; 19.15 Radijska univerza; 20.30 Zbor Slovenske Filharmonije; 21.00 Dramatizirana zgodba.

Petek, 25. novembra ob: 13.30 Glasba po željah; 18.30 Z začarane police; 19.15 Šola in vzgoja; 21.00

Tržaški kulturni razgledi; 21.30 Vokalni kvintet; 22.00 Iz svetovne (književnosti in umetnosti).

Sobota, 26. novembra ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 14.45 Ritmični orkester Swinging Brothers; 15.30 Pogovor z ženo; 16.15 Kavamski koncert orkestra Carla Pacchiorija; 16.35 Domači odmevi; 20.30 Vokalni kvintet Niko Stritof; 22.50 Večerni ples.

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 16. novembra si dobil oz. dal za:	
ameriški dolar	631—635 lir
avstrijski šiling	23,50—24 lir
100 dinarjev	75*—77 lir
100 francoskih frankov	162—164 lir
funt šterling	1620—1670 lir
nemško marko	147,50—148,50 lir
pesos	17,50—18,50 lir
švicarski frank	147,50—148,50 lir
zlato	721—724 lir
napoleon	4300—4400 lir

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 175: Ali se lahko zahteva povrnitev daril, ki jih je nekdo daroval in upanju na bližnjo poroko, a se je zaroka razdrla?

Odgovor: O tem govori člen 80 civilnega zakonika, po katerem se povrnitev takih daril lahko zahteva, a se mora to zgoditi najpozneje eno leto po prelomu. Poznejše zahteve so nedopustne. Kdor zahteva povrnitev, mora dokazati, da so bili darovi dani glede na bodočo poroko. Vrniti pa je potrebno iste predmete. Lahko se vrne tudi protivrednost predmetov, a v tem primeru mora vrnitelj dokazati, da so se darovi izgubili oziroma pokvarili.

Vprašanje št. 176: Ali sme kolon-polovinar vzeti v najem tuje zemljišče, tako da bi obdeloval kolonijo in še v najem vzeto zemljo?

Odgovor: Kolon lahko vzame v najem tujo zemljo samo z dovoljenjem gospodarja kolonije, oziroma če to možnost predvideva kolonska pogodba. Navadno pa kolonske pogodbe izključujejo to možnost, ker hoče gospodar prihraniti in uporabiti na koloniji vso delovno silo, ki jo ima kolonova družina. Drugače bi se lahko zgodilo, da bi kolon zane-maril delo na koloniji in skrbneje obdeloval najeto zemljišče.

Vprašanje št. 177: Imam 5 hl vina, ki je močno spremenilo barvo že v sodu. Kako bi napravil, da bi bilo zopet lepo belo?

Odgovor: Je li vino čisto, se je že ubrisalo? Če vino še ni čisto, morate čakati, da se sčisti, ubriše. Potem morate poskušati, ali je sedanja barva trpežna, to je, ali na zraku še bolj ne potemni. Če barva potemni na zraku, morate narediti, kar smo opisal v zadnji številki tega lista: dodati morate enososine! Ko ugotovite, da je barva vina trpežna, morate med pretočeno vino premešati razbarvilo, ki se dobi v trgovini v obliki nekega črnega prahu (decolorante). Tega prahu je kdaj dovolj, če ga vzamete samo 50 gramov na hl, drugič pa je potrebno dvigniti količino tudi na 300 gramov in več. Prah premešamo najprej v brentici z nekoliko litrov vina, potem mešanico zlijemo v sod in tam dobro premešamo. V 8 dneh se prah vije na dno in takrat vino pretočimo. Z razbarvilom se lahko spremeni tudi črno vino v belo.

Izdaja Konzorcij Novega lista
 Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska zadruga tiskarjev »Graphis« z o. z. v Trstu
 Ulica Sv. Frančiška 20 — Telefon 29-477

Vsako leto se je vrnila. Ko je šla mimo njega, si ga ni upala pozdraviti, kajti niti enkrat je ni hotel pogledati. Ljubila ga je brezumno. Rekla mi je: »Bil je edini moški na svetu, ki sem ga videla na zemlji, gospod doktor, niti vedela nisem, da živijo tudi drugi.«

Njeni starši so umrli, ona pa je nadaljevala njihovo obrt, namesto enega psa je vzela dve hudi mrcini, ki si ju nihče ni upal dražiti.

Ko se je nekega dne spet vrnila v vas, kjer je bila izgubila svoje srce, je videla mlado žensko, kako jo je ljubljenei Chouquet peljal pod roko iz svoje lekarne. Bila je njegova žena, poročil se je.

Tistega večera se je vrgla v ribnik poleg občine. Zaposneli vinski bratec jo je potegnil iz vode ter jo prinesel v lekarno. Mladi Chouquet je prišel v hišni halji doli in se zavzel zanjo. Sleklo jo je, jo natrl in se delal, kakor da je ne pozna. Ko je končal, ji je rekel s trdim glasom: »Saj ste blazna! Kako ste mogla to storiti!«

To je zadostovalo, da je lahko ozdravela. Spregovoril je z njo! Zdaj je bila za dobršen čas srečna.

Za svoj trud ni hotel nič vzeti, čeprav je trdovratno vztrajala na tem.

Tako ji je potekalo življenje. Popravljala je stole in nenehoma mislila na Chouqueta. Vsako leto ga je znova videla za njegovimi šipami. Navadila se je, da je pri tem kupovala razna majhna zdravila. Tako ga je mogla videti od blizu, govoriti z njim in mu znova dajati denar.

Kakor sem vam že dejal v začetku pripovedi, je umrla letošnjo pomlad. Potem ko mi je bila povedala vso svojo žalostno zgodbo, me je prosila, naj bi izročil vse njene življenjske prihranke tistemu, ki ga je tako vztrajno ljubila, češ da je delala le zanj, da se je celo postila zanj, da bi si mogla več pritrpati, in da je vedno upala, da se je bo vsaj takrat spomnil, ko bo že mrtva.

Dala mi je torej dva tisoč tri sto sedemindvajset frankov. Sedemindvajset frankov sem dal župniku za pogreb, ostalo pa sem vzela s seboj, brž ko je izdihnila.

Naslednjega dne sem odšel h Chouquetjevimi. Pravkar sta bila pozajtrkovala in sedela drug ob drugem debela in rdeča, dišeča po zdravilih, imenitna in zadovoljna.

Rekla sta mi, naj sedem, ponudila sta mi žganja, ki sem ga sprejel in začel pripovedovati svojo zgodbo z ginjenim glasom, prepričan, da se bosta zdaj zdaj razjokala.

Brž ko je doumel, da ga je ta klateška ženska, pletilka stolov in potepuška duša ljubila, je Chouquet skočil pokonci od zgražanja, kakor da bi mu ukradla dober glas in poštenje, njegovo najbolj notranjo čast, nekaj, kar mu je dražje od življenja.

Njegova žena je bila prav tako razburjena kakor on, neprestano je ponavljala: »Takšna beračica! Takšna beračica! Takšna beračica! Nobene druge besede ni mogla najti.

Chouquet se je dvignil in hodil z velikimi koraki za mizo, čepica se mu je poveznila na uho. Začel je jecljati: »Tega ne morem razumeti, doktor! To je pregrešno za človeka, kakršen sem! Kaj naj storim? Ko bi vedel za to, ko je še živela, bi jo dal aretirati in spraviti v ječo. In rečem vam, da bi ne prišla več zlahka iz nje!«

Uspeh moje spoštljive razlage me je osupnil. Nisem vedel niti kaj naj rečem niti kaj naj storim. Toda svojo nalogo sem moral izpolniti, zato sem nadaljeval: »Poverila me je, da vam izročim njene prihranke, ki znašajo dva tisoč tri sto frankov. Ker pa vidim, da vam je moje sporočilo zelo neprijetno, bi bilo morda naj, boljše, če bi denar izročil revežem.«

Mož in žena sta se zastrmela vame, kakor da bi ju strela oplazila.

Potegnil sem denar iz žepa, težko pristradane krajcarje raznih dežel in kovnic, zlatniki in suji so bili kar pomešani. Zatem sem ju vprašal: »Kako se bosta odločila?«

Gospa Chouquet je prva spregovorila: »Če pa je to njena poslednja volja... potem nam jo bo težko zavriniti...«

Čudno zmedeni mož je dodal: »Morda bi s tem vendarle kupila kaj za najine otroke?«

Hladno sem odgovoril: »Kakor hočeta!«

Nadaljeval je: »Kar dajte ga sem, če nama ga že morate izročiti, ga bova že znala uporabiti za kaj dobrega.«

Izročil sem jima denar, pozdravil in odšel.

Naslednjega dne me je Chouquet poiskal in me iznenada vprašal: »Tudi voz je zapustila... ta gospa. Kaj mislite pa z njim storiti, z vozom?«

»Prav nič. Če hočete, ga lahko vzamete.«

»Lepo. Prav mi bo prišel. V zelenjadni vrt ga bom postavil.« Odšel je. Poklical sem ga nazaj: »Zapustila je tudi kljuse in dva psa. Kar vzemite jih.« Malce prizadet je obstal: »Oh, nikar, kaj pa naj počnem z njimi? Kar obdržite jih!« Smejal se je. Dal mi je roko, stisnil sem jo. Kaj pa naj bi sicer storil? Vaški zdravnik in lekarnar si ne smeta biti navzkriž.«

Psa sem sam zadržal, kljuse pa je vzela župnik, ki ima večji hlev. Voz služi Chouquetu za vrtno hišico, z denarjem pa si je kupil pet železniških obveznic.

To je edina globoka ljubezen, ki sem jo srečal v svojem življenju.«

Zdravnik je umolknil.

Markiza pa je s solzami v očeh zavzdihnila: »Torej je le res, da znajo le ženske resnično ljubiti.«

(Konec)